

BIRASGÁHTTENMEARRÁDUSAID
VUOĐUŠTUSAT

Sisdoallu

ALMMOLAŠ MEARRÁDUSAT	4
1 § Ulbmil	4
2 § Mearrádusaid addin ja gohcin	4
3 § Mearrádusaid heiveheapmi ja oktavuohhta eará mearrádusaide.....	4
ŠLÁMA JA SPARAIDEAMI EASTADEAPMI	6
5 § Doaimmat maidda ii heivehuvvon birasgáhttenlága 118 § mielásaš meannudeapmi	6
6 § Unohas šlápma ija áigge.....	10
ÁIBMOGÁHTTEN	10
7 § Huksen-, burgin ja bajásdoallan- ja čorgenbarggut.....	11
8 § Dáluid boaldin	11
KEMIKÁLAT	11
9 § Váralaš kemikálaid ja váralaš bázahusaid vurken ja gieđahallan.....	11
10 § Lassemearrádusat kemikálaid vurkemis bodnečáhceguovlluin	13
BÁZAHUSAT	13
11 § Muhtun bázahusaid ávkkástallan eanahukseamis.....	13
12 § Eatnanvuloš oljotárjka geavahusas eret váldin	15
13 § Gallehuvvon muora geavaheapmi.....	15
14 § Bákte- ja energiijaboragáivvuid bovren sihke eará bovrendoaimma.....	16
ČÁZIIDGÁHTTEN	16
15 § Mearrádusat bázahusčáziid gieđahallamis bázahusčáhcefierpmádagaid olggobealat guovllus.....	16
16 § Vuodjinfierruid, mášeniid, fatnasiid ja eará sullasaš rusttegiid bassan	18
EANADOALLU JA EALLIT.....	19
17 § Veahkaduvttaid geavahus billašuvvamii hearkkes guovlluin	19
18 § Muhkevuorkkáid, eallisujiid ja ealliid olgogárddiid báikki válljen.....	20
19 § Beatnagiid doallan gárddis	20
20 § Boazodoallu.....	21
EARÁ MEARRÁDUSAT	21
21 § Muohttaga vuostáiváldinbáikkid	21

22 § Spiehkasteapmi.....	22
23 § Birasgáhttenmearrádusaid rihkkun ja čuovvumušat	22

ALMMOLAŠ MEARRÁDUSAT

1 § Ulbmil

Birasgáhttenmearrádusaid almmolaš ulbmil lea birrasa billašuvvama ovdastadeapmi sihke vuoskkideami dagahan heajos váikkhusaid eret váldin ja geahpedeapmi. Ággan leat báikkálaš diliid.

Dát birasgáhttenmearrádusat dievasmahttet birasgáhttenlága (YSL, 527/2014) ja -ásahusa (YSA, 713/2014) sihke birasgáhttemii guoski eará lágaid ja áshusaid. Birasgáhttenlága vuodul addojuvvon birasgáhttemii guoskevaš áshusaid leat láhkateknihkalaš sivaid dihte mángii hui almmolaš dásis. Danin lea ágga addit báikkálaš mearrádusaid, mat dievasmahttet ja čielggasmahttet praktihkalaš diliid.

2 § Mearrádusaid addin ja gohcin

2.1 § Birasgáhttenlága 202 § mielde doaimaváldi mearrádusaid addimii lea gielddas. Váldostivra sáhtta delegeret mearrádusaid addima eará vuollásaš doaimaválddálaš orgánii.

2.2 § Birasgáhttenlága 22 § 1 momantta mielde gildii gullevaš birasgáhttenlága mielddásaš lohpe- ja gohcinbargguin fuolaha gielddaid birasgáhttema hálddahusas addon lága (64/1986) mielddásaš gieldda birasgáhtteneiseváldi. Hálddahusas addon lága 5 § 1 momantta mielde barggu fuolaha gieldda mearridan doaimaorgána. Ohcejoga gielddas birasgáhtteneiseváldin doaima Soađegili teknihkalaš lánvegeotti vuollásaš birasjuogus ja virgehálddašanorgánan lea Árttalaš Lappi birasgáhtten.

2.3 § Birasgáhttenlága 22 § 2 momantta mielde gieldda birasgáhtteneiseváldi sáhtta sirdit dasa birasgáhttenlágas dárkkuvuvvon doaimaválddi virgehálddašeaddjái nu go gielddaid birasgáhttema hálddahusas addojuvvon lágas áshuvvo. Doaimaválddi ii goittotge sáhte sirdit virgehálddašeaddjái áššis mii sisttisoallá hálddahuslaš bákku geavaheami. Manjit lága 7 § mielde vuogitvuodas doaimaválddi sirdimii mearrida váldostivrra.

3 § Mearrádusaid heiveheapmi ja oktavuohka eará mearrádusaide

3.1 §. Birasgáhttenmearrádusaid leat birasgáhttenlága mielddásaš stivrenmekanisma. Mearrádusaid gusket olles Ohcejoga gieldda guovllu. Báikkálaš diliid dihte lea gehččojuvvon ahte lea dárbu addit sierramearrádusaid, mat leat fámus dušše dain guovlluin.

Birasgáhttenlága 202 § mielde birasgáhttenmearrádusaid sáhttet guoskat olles gieldda dahje dušše dihto guovlluin gielddas. Mearrádusain lea váldojuvvon vuhtii birasgáhttema dáfus mávssolaš ja earenoamáš fuopmášumi gáibideaddji guovlluin,

maidda lea ágga addit olles Ohcejoga gieldda goskevaš rávvagiid lassin dárkilut ja detáljadási mearrádusaid, maid ulbmilin lea hehttet birasgáhttenlága 5 §:s meroštallon birrasa nuoskkideapmi sihke váldojuvvo vuhtii lága 16–18 §:in mieldásaš nuoskidangildosat.

Bodnečáhceguovlu nuoskkidanriskka dihte addojuvvojit mearrádusat industriijaduolvačáziid gieđahallamis ja kemikálaid vurkkodeamis gieldda dehálaš vuodđočáhceguovlluin. Čázadagaid suodjaleami dihte gáddeavádagaide lea dárbu addit mearrádusaid ee. duolvačáhcevuogádagaid ollašuhhtimis ja duolvačáziid golggaheamis.

3.2 § Mearrádusat sáhttet birasgáhttenlága 202 § mielde guoskat:

- 1) doaimmaid, ráddjehusaid ja huksehusaid, main cakkaduvvo nuoskkideapmi dahje daid negatiivvalaš váikkuhusaid;
- 2) erenomáš heađušteaddji gaskaboddosaš šláma dahje sparaideami caggan;
- 3) birasgáhttema eavttuid dasa mii guoská doaimmaid saji válljema sajádatlávvguovllu olggobealde;
- 4) dakkár guovlluid ja avádagaid meroštallama, main birrasa earenomáš nuoskidanvára dihte lea gildojuvvon duolvačáziid golggaheapmi eatnamii, čázadahkii dahje rokkahahkii, gálđui, dahkuláđđui dahje čáhcelága 1 logu 3 § 1 momeantta 6 čuoggás dárkkuhuvvon vuhččui;
- 5) dakkár guovlluid ja avádagaid meroštallan, main muhkiid ja duktagiid sihke eanandoalus geavahuvvon birrasa vahágahtti ávdnasiid geavaheapmi ráddjejuvvo.
- 6) gohcima váras dárbbášlaš dieđuid addima;
- 7) čáziid ja mearrabirrasiid dili buorideami goskevaš doaimmaid, mat leat čáziiddikšuma ja mearradivššu ordnemis addojuvvon lága mieldásaš čáziiddikšunplána dahje mearaidikšunplána mielde dárbbášlaččat.

Mearrádusat eai sáhte guoskat lága mielde lohpevuodot, almmuhanvuodot doaimma dahje doaimma mii registrerejuvvo, eaige birasgáhttenlága 31 §:s, 120 §:s dahje 136 § 1 momeanttas dárkkuhuvvon doaimma dahje bealuštanfámuid dahje rádjegozáhuslágádusa doaimma.

3.3 § Birasgáhttenmearrádusaid vástideaddji gielddadási njuolggadusat leat bázahusfuolahusmearrádusat, huksenortnet ja dearvasvuodásuodjalusmearrádusat. Maiddái lávramearrádusat sáhttet guoskat birasgáhttema. Birasgáhttenmearrádusaid válmmaštallamis leat iskan garvit

dárbbášmehttun badjálásvuodaid ja ruossalasvuodaid eará gielddadási njuolggadusaiguin stivreimiin.

3.4 § Almmolaš dásis eiseválddis lea geatnegasvuohta fuolahit ahte fámus leahkki láhkaásaheapmi ja dan vuodul addojuvvon mearrádusat čuvvojuvvojit.

ŠLÁMA JA SPARAIDEAMI EASTADEAPMI

Šlápma lea okta dábáleamos ja eanemus mearkašahtti ášši, mii heajuda eallinbirrasa kvalitehta ja loaktima. Šlápma lea jietna man olmmoš vásiha unohassan dahje hehtejeaddjin, dahje mii eará láchkai lea vahágin olbmo dearvvašvuhtii dahje eará buresveadjimii. Šlápma váikkuha márgga ládje negatiivvalaččat olbmo dearvvašvuhtii ja buresveadjimii. Šlápma sáhtta muosehuhttit dahje váttásnuhttit barggu, vuoiŋgasteami ja oadđima. Eallinbirrasa dábálaš šlápma lea dan dásis ahte sáhtta dagahit njuolgggo ja eahpenjuolgggo dearvvašvuodavahágiid. Birasgáhttenlága 118 § miel dásaš šláma ja sparaideami dagaheaddji gaskaboddosaš doaimma birra almmuheami (ng. šlápmaalmmuhus) giedahallama oktavuodas addojuvvojit mearrádusat ee. doaimmat šláma eastadeamis, doaimma álggaheami ja loahpaheami áiggis, šlápma dásiin ja dieđiheamis.

5 § Doaimmat maidda ii heivehuvvon birasgáhttenlága 118 § miel dásaš meannudeapmi

Erenoamáš hehtejeaddji šláma dahje sparaideami dagaheaddji gaskaboddosaš doaimmas dahje dáhpáhusas galgá doaimma dahkki dahkat birasgáhttenlága 118 § miel dásaš čálalaš almmuhusa gieldda birasgáhtteneiseváldái (ng. šlápmaalmmuhus). Almmuhusa ii goittotge dárbbáš dahkat biraslobi eaktudeaddji doaimmas, priváhta olbmo ekonomijai guoskevaš doaimmas iige bealuštanfámuid doaimmas.

5.1 § Birasgáhttenlága § 118.2 mielde sáhttet gieldda birasgáhttenmearrádusaiguin mearridit doaimmaid, maid birra ii dárbbáš dahkat šlápmaalmmuhusa. Dákkár mearrádusaiguin sáhtta almmuhusvuogi geahpidemiin álkidahttit ja njuovžilmahtit dihto oanehis áiggi ja dárbbášlaš doaimmaid lágideami.

Dáid meroštallamiin govviduvvon doaimmain ii dárbbáš dahkat šlápmaalmmuhusa, daningo go dat bistet oanehis áiggi, eaige daid oainne dagahit mearkašahtti vahágiid dahje muosehuhttimiid.

Árvvoštallamis das, man ollu šlápma heađušta, galgá váldit vuhtii sihke dan man garra šlápma lea, man guhká dat bistá, man dávjá dat geardduhuvvo, man baskkes dávjodatmearri lea ja leago das časkima lágan jietna, jándoráigi goas šlápma lea ja maiddá guovllu ja dat báikkiid mihtilmasvuodát maidda šlápma čuohcá.

Ovdamearkka dihte mollema šlápmadási sáhtta molsašuddat mearkkašahtti láhkai teknihkaid mielde, seamma láhkái maiddá doaimma dagahan gavjajehttehusat.

1) Sirkusat ja tivolit leat eanaš oanehisáigásaš dáhpáhusat ja doibmet dábálaččat beaive-/eahkesáigge báikkiin mat leat dárkkuhuvvon almmolaš geavaheapmái. Dáhpáhusain dieđihuvvo ássiide lagašguovllu viidásabbot jo dange , vai dáhpáhusii oččošedje olbmuid, nu ahte dáhpáhusat leat dieđus báikegottis juo buori áiggis ovdal dáhpáhusa ja daidda sáhtta ráhkkanit.

2) Gažaldagas lea šlápma, mii bistá oanehis áiggi ja lea čielgasit ráddjejuvvon. Rakehtaid báhččojuvvojit dábálaččat jahkemolsašumis ja dalle rakehtaid oažžu bahčit almmá sierra almmuheami haga áiggis 31.12. dmu 18.00-1.1. dmu 2.00. Dán áiggi olggobealde priváhta rakehtaid báhčín gáibida almmuhusa gádjuneiseváldái unnimustá 5 jándora ovdal (láhka váralaš kemikálaid ja bávkkanasaid gieđahallama dorvvolašvuođas (390/2005) § 91-92, stáhtaráđi ásašus bávkkalemiid ráhkadeami ja vurkkodeami gohcimis (819/2015) § 63). Ámmátlaš rakehtabáhčimis galgá almmuhit bolesii mañemustá 14 jándora ovdal dáhpáhusa (láhka váralaš kemikálaid ja bávkkanasaid gieđahallama dorvvolašvuođas § 97, stáhtaráđi ásašus bávkkanasaid ráhkadeamis ja vurkkodeamis § 61).

Ovdal namuhuvvon rakehtaid guoskevaš njuolggadusaiguin stivrema lassin ii leat dárbu birasgáhttenasieseválddi YSL 118 § mielásaš meannudeapmái, go váldo vuhtii rakehtaid daganhan birasvahága mearri.

3) Oanehis boddui ráddjejuvvon (eanemustá 2 beaivvi) ja beaive/eahketáigge (dmu 9-22) oktii lágiduvvon olgokonsearta dahje almmolaš dáhpáhus dagaha šláma dakkár áiggis, mii dulkojuvvo almmolaččat dakkárin ahte ránnját galget dan gierdat. Dáhpáhusbáikkis leat dábálaččat sajáiduvvan ja almmolaš dilálašvuođade heivvolaččat. Doaimma dahkkit dieđihit dáhpáhusain ránnjaguovlluid viidásutge, go dáhpáhusaide hálidit gussiid. Dáhpáhusat leat dábálaččat sajáiduvvan guhtege báikkis ja daidda máhttet ráhkkanit buriin áiggiin. Eiseválddis lea dáhpáhusguovdásaš bealiváldinvejolašvuohta jus dáhpáhusa dagahan šlápma leage govtttoheapme.

4) Olbmot vásihit mohtorvaláštallanšláma dávjá impulsaláganain ja headušteaddjin, ja danin dat stivrejuvvo dainna ahte dat ordnejuvvo dábálaččat beaivet ja dan bistin lea ráddjejuvvon. Vaikke stáhtaráđi mearrádus šlápmadási rávaárvuin (VNp 993/1992) ii njuolga guoskkage mohtorvaláštallanbánaid šláma (VNp 993/1993 1.2 §), de dainna ahte dáhpáhus heivehuvvo beaiveáigái (dás dmu 9-18), mii lea veháš gáržžit go VNp 993/1992 mearrádusas meroštallojuvvon beaiveáigái 7-22) ja dainna ahte ráddje dan bistima eanemustá guovtti beaivái, geahpida ollu dearvvasvuhtii ja loaktimii negatiivvalaččat váikkuheadđi eahket - ja idjašláma sihke guhkesáigásaš noađuhusa. Danin doaimma ráddjen beaivvi áigái lea šláma caggama dáfus ákkastallojuvvon. Mohtorváštallandáhpáhusat ja -gilvvut leat guhtege báikkis dábálaččat sajáiduvvan ja daidda máhttet ráhkkanit buriin áiggiin. Doaimma dahkkit dieđihit dáhpáhusas ránnjaguovlluid viidásutge, daningo dáhpáhusaide

hálidit gussiid. Jus dáhpáhus lágiduvvo dakkár bánas, mas lea biraslohpi, de ii galgga dahkat šlápmaalmuhusa, daningo almmuhanmeannudeapmi ii guoskka dakkár doaimma, mii dahkko biraslobi vuodul.

5) Áigegaskkas dmu 7-22 doaimma dáhpáhuvá VNp 993/1992 miel dásaš beaiveáiggis, nu ahte ija áigásaš heađuštanriska ii leat. Eanemustá 5 jándora dahje eanemustá guovtti vahkkoloahpa maŋŋálaga ráddjejit hehttehusa oanehažžan, dalle hehttehusa jeavddalašvuohta ja kumuleren báhcet unnin maid almmatge dáhpáhusgoavdásaš almmuhanmeannudeami haga. Go gaskaboddosaš girdidoaimma lea čohkkejuvvon ovttá seamma báikái iige háddjejuvvo sierra báikkiide, šláma váikkuhusguovlu lea ovddalgihtii árvoštallamis ja hálddašeamis almmatge juohke unnánaš ollisvuoda livččii dárbu gieđahallama sierra šlápmaalmuhusmearrádusain.

6) Bávkalanbarggus šaddan hehttehus gehččojuvvo dagahit hui ollu hehttehusa šláma šlája dihte, danin dan lea dárbu ráddjet čavgadebbot, go eará earenoamáš hehttejeaddji doaimmaid nu mo geađgeávdnasa mollen ja cuvken. Bávkalanbarggu ráddjemiin beaiveáigái (dmu 8-18) idja ja maŋŋiteahkeda hehttehus jávká; lassin eanamasta 5 beaivvi guhkkodat dahká das oanehisáigásačča ja váikkuhusa sáhtta stivret almmolaš mearrádusaiguin (§ 5.3) almmatge dáhpáhusgoavdásaš almmuhanmeannudeami haga. Jos doaimma lea eahpedábálaš lahka hearckes báikkiid, birasgáhtteneiseváldi goittotge eaktuda šlápmaalmuhusa dahkama (§ 5.2.).

7) Ráddjemiin bargguid beaiveáigái (dmu 7-18) eastaduvvojit eahket- ja dahje idjaáiggi hehttehusat. Go ollislašáigi lea eanemustá 10 jándora, hehttehus báhcá oanehisáigásažžan, ja hehttehusat lea hálddašeamis almmatge dáhpáhusgoavdásaš almmuhanmeannudeami haga. Oanehisáigásaš, beaiveáigái ráddjejuvvon barggu geahpedeapmi čuovvu gorálašvuođaprinsihpaid ja dat geahpedit hálldahuslaš noađi almmatge ahte dat heađušta šlápmaaduostuma dási. Jus doaimma lea eahpedábálaš lahka hearckes báikkiid, birasgáhtteneiseváldi goittotge eaktuda šlápmaalmuhusa dahkama (§ 5.2.).

8) Barggu ráddjen beaiveáigái (dmu 7-18) eastada beaktilepmosit eahkeda dahje ijaáigásaš dearvvašvuohta- ja loaktinváikkuhusaid. Eanemustá 10 beaivvi ollislaččat bistán hehttehus lea oanehisáigásaš, ja hehttehusat lea hálddašeamis almmolaš mearrádusaiguin nu ahte ii leat dárbu dáhpáhusgoavdásaš almmuhanmeannudeapmái. Oanehisáigásaš, beaiveáigái ráddjejuvvon barggu geahpedeapmi čuovvu gorálašvuođaprinsihpaid ja geahpedit hálldahuslaš noađi almmatge ahte dat heađušta šlápmaaduostuma dási.

Mearrádusas namuhuvvon rusttegat, mat dagahit erenomáš hehttejeaddji šláma, sáhttet leat omd., ovdamearkka dihte dát: (logahallan ii govčča buot vejolašvuođaid):

Hydraulalaš bázahasveahčirat (“mollejeaddjit” goaivunmašiinnas) ja giehtageavahan garraávdnasa mollenmášenat, mat dahket ain ođđasit impulsašláma dallego geađgi/betonja moallana dahje burgiduvvo, bázahasveahčira geavaheapmi barggus (ovdm. duolu dahje bávtti olgoža cuvken), časkinstolpenmášenat (diesel ja hydraulalaš stolpenmášenat), main vuddjojuvvo stálla-/betonja-/muorraávdnnas eatnamii; daid vuollegašdávjodaga, časkimalagan jietna guoddá viidát ja sáhtta čuovvut struktuvraid mielde, bákte-dahje áŋkorborenmášenat (borenmášenat) sihke loaggumii oaivvilduvvon mášenat ja bávkaeami mielrusttegat; boren lea jotkkolaš, garrajienat ja baskkes dávadatguovllus, geađgeávdnasa mobiilamollejeaddjit, cogganmášenat ja seavllat sihke geađggiid cuvkenmášenat; dat dagahit alla jietnadási ja impulsašláma.

9) Šlápmaalmmuhusmeannudeapmi lea dárkkuhuvvon gaskaboddosaš spiehkastagaid váras. Dábálaš bealdobargu, láddjen, fievrreapmi ja vuovdedikšunbargu dáhpáhuvvá dábálaččat beaivet ja jeavddálaš oassin ealáhusbarggu, ii spiehkastahkan, goas dáhpáhusguovdásaš almmuhanmeannudeami livččii dárbbášlaš. Friijan luovvaneami haga maiddái dábálaš bealdobargui dahje vuovdečuohppamis galggašii dahkat almmuhusa maŋimustá 30 jándora ovdal doaimma, man maŋŋá eiseváldi attášii áššis ain hávális mearrádusa ja bearašii gieđahallanmávssu. Dat livččii badjelmeare stivren ja noađuhivččii ealáhusdoalliid ja eiseválddiid almmatge albma ávkki haga.

5.2 § Buohcceviessu, boarrásiidsiida, beaiveruoktu, skuvla ja eará vástideaddji lágádusat sáhttet heađuštuvvot álkit, nu ahte daid lahkosis doaimmain lea ágga gáibidit dábálaš almmuhanmeannudeami. Dábálaččat njuolgga lagasvuohta dulkojuvvo s. 2000 m.

5.3 § Go addo mearrádus dilis, mas šlápmaalmmuhusa ii dárbbáš dahkat, galgá mearrádusas goittotge eaktudit doarvái buiid šlámaeastadandoaimmaid bidjamiin ovdamearkka dihte áigeráddjehusaid dahje eaktudemiin dieđiheami daidda geat sáhttet gillát hehttehusas.

Orrunguovlluin, bálvalusaid ja hearckes guovlluid lahka lea ágga mearridit geatnegasvuođa dieđihit doaimmain, vai hehttehusa gillájeddiin lea vejolašvuohta ovddalgihtii ráhkkanit šláma dagaheaddji doaimmaide ja dárbbu mielde ráđđádallat doaimma dahkkiin dahje gieldda birasgáhtteneiseválddiiguin ovdamearkka dihte šlápmađuostundoaimmain dahje jaskes áiggiin. Dieđiheapmi lea ákkastallojuvvon maiddái birasgáhttenlága ovdabargguid (HE 84/199 vp) mielde, dalle go spiehkastit šlápmaalmmuhusmeannudeamis.

YSL 202.3 čuokkis 2), YSL 118.2 §
Stáhtaráđi mearrádus šlápmaadási rávaárvuin (993/1992).

6 § Unohas šlápma ija áigge

6.1. § Ihkku (dmu 22-7) šlápma lea erenomáš unohas ja danin lea sivva ráddjet daid doaimmaid, mat sáhttet dahkkot maiddái beaivet (dmu 7-22). Orrunsajiid ja hearkkes báikkiid lahkosis lea dárbu caggat šlápma vahágiid eandalii ihkku go šlápma lasiha streassa ja das leat dearvvasvuodáváikkhusat ja vai ássit ožžot oadđit doarvá.

6.2 § Earret eará giddodagaid bajásdoallan- ja fuolahusbarggut nu mo ovdamearkka dihte muohttaga ploven, guorpmi lásten ja eret fievrrideapmi ja eará giddodaga bajásdoallanbarggut ihkku orrunbáikkiid ja sullasaččaid lahkosis dagahit ássiide unohas šláma, jus bargu jámma dahkko ihkku. Bajásdoallanbarggut leat dan láganat ahte dain ii dárbbas gáibidit šlápma almmuhusa dahkama, vaikke barggut dagahivččiige earenoamáš unohas šláma. Mánjii ii sáhte oba ovddalgihtii diehtit goas barggu gártá bargat, nu ahte almmuhusa dahkan ovddalgihtii livččii praktihkas veadjemeahtun iige vástidivčče birasgáhttenlága 118 § dárkkhusa.

Bázahusaid lásten, geainnuid rabas doallan ja gálja geainnuid eastadeapmi sihke ovdamearkka dihte heahtevuojiid dahje vealtameahtun njáskanbargguid, eanan- ja meahccedoalu dáfus vealtameahtun doaimmaid ráddjen mearrádusaid olggobeallái lea dárbbaslaš maiddái almmolaš dorvvolašvuoda, omodatsuoji ja ealáhusaid hárjeheami doarjjan.

Mearrádusain stivret ahte barggut dahkkojit dábálaččat beaivet dalle go bajásdoallamis ja eará bargguin geavahuvvon mašiinnaid ja rusttegiid šlápma ii gehččojuvvo erenomáš hehtejeaddjin. Spiehkastahkan leat vealtameahtun barggut maid ii sáhte manjdit ovdamearkka dihte johtolatdorvvolašvuoda dihte. Dalle ihkku dahkkon vealtameahtun bargu ii dagat ássiide sullasaš vahága go ain ođđasit ihkku dahkkon bargu. Vealtameahtun barggut sáhttet leat maiddái ovdamearkka dihte čáhcefuolahuslágádusa dahje elfierbmi bajásdollui laktáseaddji vealtameahtun barggut sihke fuolahusgirdimat ovdamearkka dihte ellinnjáid vigiid gávdnamii.

YSL 202.3 čuokkis 2)

Stáhtaráđi mearrádus šlápma dási rávaárvuvin (VNp 993/1992).

ÁIBMOGÁHTTEN

Áibmogáhttenásahusaid dárkkuhussan lea eastit iešguđetlágan huksen- ja divodanbargguin, nu mo ođđa visttiid huksen- ja divodanbargguin, mollemis, huksemiid burginbargguin šaddan gavja- ja eará vahágiid. Mearrádusaid mielde dain bargguin geavahuvvon suddjenmekanismmat galget leat dakkárat ahte gavjja ja vahátlaš ávdnasiid, nu mo ovdamearkka dihte elemeanttaid sávdnjenávdnasiid sisttisdoallan PCB:a ja ladju, leavvan birrasii eastaduvvo. Áimmus sattáhalli gavja sáhtta lasihit ástmáváttuid, roavvasut gavja unohastit čalmmiid ja unna partihkkalat

maid vuoigŋa, sáhttet mannat gitta geahpesbuljiid rádjái. Allergalaš olbmuid ja ástmá buhcciide partihkkalat leat erenomáš váivválaččat. Gavjja dagahit earret eará johtolat ja earálágan fuolahus- ja divodanbarggut. Jus gavjahehttehusaid ii sáhte ollásit caggat, dat galgá doallat nu unnin go vejolaš.

7 § Huksen-, burgin ja bajásdoallan- ja čorgenbarggut

Eananhuksen, dálu huksen ja earálágan burginbarggut dagahit mearkašahtti gavjahehttehusaid. Lassin dáluid olgoseinniid sáddobossumis ja bargguid dihte johtimis šaddá dávjá ollu gavja. Mearrádusa ulbmilin lea eastit ahte šaddet hehttehusat dearvvasvuhtii. Lassin eastit almmolaš loaktima hedjoneami birrasis ja birrasa billašuvvama dainna ahte sihkkarastit huksen-, divodan-, burgin- ja eanahuksenbargguin boahán gavjaluvvama hui beaktilis eastadeapmi.

YSL 202.3 čuokkis 1)

8 § Dáluid boaldin

Dáluid boaldin ii gieđahallo eará gielddadási njuolggadusain eaige olles dálut leat bázahusnjuolggadusaid mielde bázahusat, nu ahte lea dárbu mearridit áššis vai sáhttit báikkálaččat eastadit dáluid ja huksehusaid jávkadeami boaldimiin. Boaldimis luovvanit ollu suovvagássat ja iešguđetlágan vahátlaš ávnnasovttastusat.

Mearrádus ii eastte gádjuneiseválddiid hárjehallandoaimma. Lea dárbu addit gádjuneiseválddiide lobi boaldit dáluid vai sii sáhttet doalahit gádjunbargiid ámmátdáiddu doarvái badjin.

YSL 202.3 čuokkis 1)

KEMIKÁLAT

9 § Váralaš kemikálaid ja váralaš bázahusaid vurken ja gieđahallan

9.1 § Váralaš kemikálaid ja váralaš bázahusaid vorkema ja gieđahallama guoskevaš mearrádusain viggat eastit vorkemis ja gieđahallamis šaddan luoittuid ja daid vahátlaš váikkuhusaid, mat sáhttet albmanit eanavuodu, bodnečázi ja čázadagaid billašuvvamiin.

YSL 16 ja 17 §, YSL 202.3 § čuoggát 1 ja 3

9.2 § mieldásaš golgi váralaš kemikálaid ja bázahusaid vorkemii ásahuvvon gáibádušat lea dárbbášlaččat daningo dakkár vorkemis šaddá mearkašahtti eanavuodu ja bodnečázi billašuvvanriská. Ovdadoavnnját tånkkat ja kemikálalihtit leat riska eanavuodui ja bodnečáhcai. Daid bidjan suodjeáldásii dahje suodjealdasa doarvái stuora sturrodagain eastaduvvo váralaš kemikála dahje

váralaš bázahusa beassan eanavuđđui dahje kloáhkkii lihkohisvuodadilis. Ovdadoavnnját tånjka ja kemikálahihttavuorkkáid gokčan eastada arvečáziid beassama suodjeáldásii. Kemikálas, mii vurkejuvvo, sáhtta unna mearri gártat suodjeáldásii ja dat kemikálabázahusat seahkanit suodjeáldása arvečáziide jus ii govčča vuorkká oktan suodjeáldásiin. Hálddašmeahttun suodjeáldása gurren sáhtta dagahit birrasa billašuvvama.

Suodjeáldása geassu galgá leat 110 % áldásis leahkki stuorimus buolli golgosa sisttisoallan tånjka geasus ja 100 % dearvašvuhtii ja birrasii váralaš kemikála sisttisoallan stuorimus tånjka geasus. Suodjeáldása geassogáibádusaid dahje saddjáivuodagáibádusaid vuodđun leat Dorvvolašvuoda- ja kemikáladuoaimmahaga addán rávvagat. Lihttavuorkká áldásiibidjangáibádus stuorimus lihtti geasu mielde lea doarvái, daningo jáhkkinis dušše okta lihtti billašuvvá hávális, go dan sisttisoallan kemikálamearri čahka suodjeáldásii.

9.3 § Dat boaldingolggostånjkkat, mat sáhtta sirdit, sáhtta spiehkcasit deahtis vuoddu gáibádusas, jus boaldingolggostånjkkaid golgama hálddašepmi lea earálahkai ordnejuvvon.

Tånka, man sáhtta sirdit, dárkkuhuvvo dakkára mii lea huksenbáikkis gaskabottolaš geavahusas. Tånjka báikki ja suddjenráhkkanusu ulbmilin lea eastit vejolaččat golgan kemikála ja boaldámuša beassama čázadahkii, bodnečáziide ja eanavuđđui. Birasgáhttenlága 17 § mielde bodnečáziid billisteapmi ja billisteami vára dagaheaddji doaibma lea gildojuvvon. Danin lea ágga addit birasgáhttenmearrádusain sierra mearrádusa maiddái dakkár tånkkaid suddjemis, mat leat sirdimis ja leat bodnečáhceguovllus geavahuvvon.

9.4 § Mearrádusa mielde deahtis vuodđun sáhtta gehččojuvvot ovdamearkka dihte asfálta- dahje betonjageardi, mas golgan lea álkit fuomášeamis ja golgan ávdnasa sáhtta čohkket, ja nie sáhtta eastit kemikálaid beassama eanavuđđui, čázadahkii dahje kloáhkkii.

9.5. § Tånka galgá leat luovos dan vuodus 5 cm (50 mm), vai sáhtta gávnnavuvvot doarvái dárkkilit ahte tånkkas vurkojuvvon kemikála ii leat dagahan birrasa nuoskuma. Geahččamiin sáhtta dárkkistit ja gávnnavit ahte tånka lea olgguldasat dan ordnegis ahte das sáhtte vurket.

9.6 §:s gáibiduvvon váruhanrusttegiin ja lohkkademiin sáhtta ovddalgihtii doarvái buriin sihkarvuodain eastit fuollameahttunvuodas, vahátdagus ja olggobealde doibmiid dagahan oljovahágiid ja daid dagahan birrasa billisteami.

9.7 § Olggobealolbmuid beassama kemikálaid vurkenbáikái galgá eastit. Nu sáhtta eastit vahátdaguid ja dan dagahan birrasa billisteami. Mearrádus tånkkaid ja vuorkkáid lohkkadeamis lea dárbbášlaš vai sáhtta eastit vahátdaguin vejolaččat bohtán kemikálagolgamiid ja birrasa billisteami.

9.8 § áššáigullelaš ráhkkaneapmi vahága eastadeapmái geahpida birraša billašuvvama riskka ja vahága viidodaga, jus oažžumis lea jođánit doarvái stuorra mearri vahága eastadeapmái heivvolaš njamihanávnnas ja reaidut.

10 § Lassemearrádušat kemikálaid vurkemis bodnečáhceguovlluin

Bodnečáhceguovllus galgá eanavuođu ja bodnečázi billašuvvama eastadeami dihte leat earenoamáš várrugas. Tánkkaid báikái, fuolahussii ja bajásdoallamii galgá giddet fuopmášumi, nu ahte daidda lea bodnečáhceguovllus mearriduvvon čavgasit teknihkalaš gáibádušat.

10.1 § Oljoliiggenrusttegiin eaktuduvvon ovttabohccivuogádaga vehkiin eastaduvvojit dakkár oljogolgamat, maid sáhtta leat váttis áicat ja mat sáhttet šaddat guoktebohccivuogádaga máhccanoljobohcci cuovkaneamis.

10.2 § Eatnanvuloš kemikálatánkkat dagahit mearkkašahtti riskka bodnečáhčái ja danin ođđa eatnanvuloš tánkkaid bidjama bodnečáhceguvlui berre gielđit. Dain mearrádušain eatnanvuloš tánkkain oaivvilduvvo tánka, mii leat eatnama vuolde njuolga guoskkahas eatnamii dahje dat lea bunkeris eanangiera vuolábealde. Dainna ii goittotge oaivvilduvvo huksehusa siste leahkki tánka.

Tánkkaid divodeapmi bajildanávdnasiin lea gildojuvvon, daningo bajildanávdnasa mannel tánka doavnnji ii sáhte šat luohtehahtti vugiin dárkkistit, iige danin tánka klassifikašuvnna iige klassifikašuvdnii vuođđuvuvi dárkkistangaska sáhte meroštallat. Tánka mas lea bajildanávnnas, dagaha bodnečázi billašuvvanriskka, daningo dan ortnega ii sáhte luohtehahtti vugiin gohcit. Anus eret biddjon oljotánkka galgá buhtistit ja váldit eret eananvuođus.

YSL 202.3 § čuoggát 1 ja 3, YSL 16 ja 17 §

BÁZAHUSAT

11 § Muhtun bázahusaid ávkkástallan eanahuksemis

11.1 § Mearrádušas ásahuvvo ávkkástallamis, mii dulkojuvvo smávvašpmasažžan nappo ii ámmátlažžan dahje lágádušlaganin iige dat danin eaktut biraslobi dahje stáhtaráđi lánkaásahusa muhtun bázahusaid ávkkástallamis eanahuksemis mielđásaš almmuhusa (ng. MARA-lánkaásahus, VN 843/2017) Bázahusmateriála sáhtta ávkkástallat dušše johtolagaid, gittiid ja bánkkaid huksengerddiin, jus dasa lea duođalaš dárbu. Lassin galgá čuovvut bázahuslága (646/2011) ja birasgáhttenlága gáibádušaid. Bázahusat, mat geavahuvvojit struktuvrrain, galgá leat gieđahallon heivvolaš sturrodahkii. Geavahuvvon bázahus ii oaččo boahtit dakkár báikkis, mii lea oljuin dahje kemikálain billašuvvan. Jus bázahusa buhtisvuodas boahttá eahpáduš, buhtisvuoda galgá sihkkarastit hivvodat- ja /dahje

luvvanmeriid meroštallamiin eiseválddi eaktudan vugiin. Dakkár struktuvra, mii sisttisoallá bázahusaid, galgá gokčat billistuvakeahtes eana- dahje geađgeávnnašgerddiin dahje gokčat asfálttain dahje eará sullasaš materiálain. Go bázahusat gokčojuvvojit ja daid ala biddjo gokčageardi, eastaduvvo bázahusaid leavvan birrasii ja bázahusaiguin gártan guoskkahussii.

11.2 § Go čuovvu mearrádusaid eavttuid bázahusaid ávkastallamis ii árvvu mielde leat birrasa billašuvvama várra. Bázahusaid eatnamii bidjama gielddin bodnečáhce- dahje gáddeguovlluin lea dárbbášlaš bodnečázi ja čázádagaid billašuvvama eastima dihte. Bázahusas, mii ávkkástallo, sáhtttá luovvanit eananvuđđui vahátlaš ávdnasat, mat sáhttet johtit bodnečáhčái ja čázádagaide.

11.3 § Eanavuđđui biddjon bázahusmateriálas sáhtttá luovvanit birrasii dahje dearvvašvuhtii vahátlaš dahje váralaš ávdnasat. Mearrádus almmuhusa dahkamis ovdal fitnu álggaheami lea ákkastallojuvvon, vai bázahusmateriála geavaheami gohcin lea vejolaš. Dakkár bázahusas, man lea áigumuš ávkkástallat, galgá dárbbu mielde váldit čájánasaid vahátávdnasiidmeari čielggadeapmái ovdal ávkkástallama

Eiseváldi sáhtttá maid almmuhusa oažžuma buore hálddahusa prinsihpaid mielde (Hálddahusláhka (434/2003) 8 §) dárbbu mielde bagadit dan guhte lea álgime bargui ohcat doibmii biraslobi dahje dahkat MARA-ásahusa mielas almmuhusa stáhta gohcineiseváldái.

Almmuhusa vuodul eiseválddis lea vejolašvuohta árvvoštallat man bures bázahusat heivejit ávkkástallamii dan báikái nu ahte váldá vuhtii almmuhusa dieđuid. Seammás jo almmuhangeatnegasvuoda čuovvun ja mearrádusain gáibiduvvon dieđuid doaimmaheapmi lasiha doaimma plána mielde ovdáneami. Lassin eiseváldi sáhtttá vurket almmuhusas máinnašuvvon dieđuid iežas diehtovuogádahkii mañnegohcima ja statistihkaid váras. Dárbbu mielde eiseváldi addá dárkilmahhti rávvagiid, jus ávkkástallanbáikái dahje ávkkástallamii oaiyvilduvvon bázahusaide laktásit sierraiešvuodát, maid dihte birrasa billašuvvama vára eastadeapmi gáibida sierra doaimmaid.

11.4 § Čielggadangeatnegasvuodas ávkkástallama mañnel lea mearriduvvon gohcima dihte, vai sáhtttá sihkkarastit ahte ávkkástallan lea dáhpáhuvvan nu plánejuvvon.

11.5 § Geatnegasvuohta giddodaga ođđa hálddašeaddjái addojuvvon bázahusaid ávkkástallama guoskevaš almmuhusa vuodđun lea birasgáhttenlága 139 §.

YSL 202.3 § čuoggát 1 ja 3 ja 6, YSL 16 ja 17 §

12 § Eatnanvuloš oljotánjka geavahas eret váldin

Gielddain sáhttet leat visttiid meari vuodul molsašuddi ollu eatnanvuloš dahje eará oljotánjkat, mat dagahit mearkkašahtti báikkálaš eanavuoddu nuoskkidanriskka.

Eatnanvuloš oljotánjkaid eret váldin lea ákkastallojuvvon, amas eanavuodđui báhcit dakkár tánjkat, mat sáhttet dagahit dahje leat jo dagahan eanavuoddu, bodnečázi dahje eará birrasa billašuvvama. Maiddái bázahuslága vuodul geavahas eret váldon tánjkat sihke daid bohccit adnojuvvojit bázahussan, iige daid guođđin eatnamii leat lágas oaivilduvvon bázahusaid gieđahallan.

Spiehkastatlohpi tánjka eretváldimis sáhttá mieđihuvvot, jus tánjka eanavuodđui guođđimin ii dagat eanavuoddu, bodnečázi dahje eará birrasa nuoskuma dahje dan vára, tánjka eret váldin lea giddodaga oamasteaddjái ekonomalaččat govtoheapme dahje tánjka eret váldin bidjá vára vuollái ovdamearkka dihte eanavuoddu guoddilvuodá visttiid ektui (ovdam. visttiid luoskananvára). Vejolaš spiehkastatmearrádusas addojuvvo dárkkilit mearrádusat dárbbášlaš doaimmaid čađaheapmái.

Buhtistanbarggu dahkkis lea gáibiduvvon gelbbolašvuohta, vai sáhttá sihkarastot áššálaš buhtisteamis ja dan dokumenteremis. Gohcima dáfus lea dárbbášlaš ahte birasgáhtteneiseváldi oažžu dárbbu mielde áššebáhpáriid diehtun.

YSL 202.3 § čuoggát 1 ja 3 ja 6, YSL 16 ja 17 §

13 § Gallehuvvon muora geavaheapmi

Váralaš bázahussan meroštallojuvvon kreosohtain dahje kroma-veaike-arsena (CCA) gallehuvvon bázahusmuora boaldin ja luobaheapmi earáide go bázahuslágas dárkkuhuvvon vuostáiváldái lea gildojuvvon. Ámmátlaš ja industriijalaš geavaheapmi lea vejolaš go čuovvu Dorvvolašvuodá- ja kemikáladoaimmahaga (Tukes) rávvagiid (Tukesa ráva, Arsenain gieđahallojuvvon muorraávdnasa geavahanráddjehusaid heiveheapmi).

CCA-gallehuvvon muora oažžu geavahit ámmátlaččat dahje industriijalaš dárkkuhussii dušše jus geavahussii dárkkuhuvvon muora nanusvuohta lea vealtameahttun olbmuid dahje ealu dorvvolašvuodá dáfus ja muora gártan guoskkahussii liikkiin ii jáhkkimis dáhpáhuva muora geavvanáiggis.

Dakkár lobálaš geavahanulbmilat sáhttet leat ee. almmolaš visttiid ja eanandoallovisttiid guoddi muorrastruktuvrrat, šalddit, šaldestruktuvrrat, rukkut, dáluid vuodut ja doarjjastruktuvrrat.

Láhkaásaheapmi ii atte lobi kreosohtain gallehuvvon muorraávdnasa geavaheami priváhtaolbmuide.

REACH-ásahus: (EY) N:o 1907/2006

14 § Bákte- ja energijaboragáivvuid bovren sihke eará bovrendoaibma

Eará bovrendoaibma sáhttá leat ovdamearkka dihte bodnečáhcebohcciid bovren. Mearrádus ii guoskka málbmaohcamii guoskevaš bovrendoaibma, daningo dan birra ásahuvvo ruvkelágas (621/2011).

14.1 ja 14.2 § Bákteboragáivvu ja energijaboragáivvu bovremis šaddan garra geađgeávnnaš sihke čázi ja garraávdnasa dagahan loahki lea bázahus (AHR 2024:97). Gavjja leavvama guoskevaš mearrádusain sihkkarastojuvvo ahte doaimmas ii šatta gavjja dihte vahát dearvvasvuhtii dahje birrasii.

14.2 § Dasa gii álggaha barggu, galgá birrasa billašuvvama eastandanedihte buhtistit vejolaš barggus šaddan geađge- garraávdnasa birrasis.

YSL 202.3 § čuoggát 1 ja 3, YSL 16 ja 17 §

ČÁZIIDGÁHTTEN

15 § Mearrádusat bázahusčáziid gieđahallamis bázahusčáhcefierpmádagaid olggobealat guovllus

Birasgáhttenlága 156 c § mielde birasgáhttenmearrádusain sáhttá addit 202 § vuodul vuodđodási buhtistangáibádusa garrasut gáibádusaid, jus dat leat vealtameahttumat guovllu birasdiliid dihte. Garrasut buhtistangáibádusat meroštallojit bieđggobázahusčáhceásahusa 4 §:s: billašuvvamii hearkin meroštallojuvvon guovlluin noađdi galgá geahppánit orgánalaš ávdnasa oasil unnimustá 90 %, fosfora oasil unnimustá 85 % ja oppalaš nitrogena oasil unnimustá 40 %.

Jus addojuvvo birasgáhttenmearrádus 156 c § vuodul, šaddet stáhtaráđi ásahusa dálloallobázahusčáziid gieđahallamis bázahusčáhcefierpmádagaid olggobealat guovlluin (VNa 157/2017, ng. bieđggobázahusčáhceásahus) 4 § mielde buhtistangáibádusat geatnegahttin. Gielda sáhttá goittotge mearridit maiddái garrasut buhtistangeatnegasvuodaid birra go dát, jus dat gehččojuvvo guovllu diliid dihte dárbbaslašžan.

15.1 § Vuodđodási buhtistangáibádusaid deavdin ii gáddeavádagas leat doarvái čázádahkii šaddi noađi geahpedeapmái. Buhtistuvvon dálloallobázahusčáhci sisttisoallá biebmoadnasiid lassin maiddái eará čázádaga billašuvvama riskka dagaheaddji ávdnasiid, dego lossametállaid, dálkkasbázahasaid ja baikkaid mikrobaid.

Gáddeavádagas buhtistuvvon bázahusčázi stivren eanavuđđui, goivvohakkii dahje čázádahkii sáhttá riskeret čázádaga buori dilleulbmila Deanu-, Njáván- ja Báhcaveajjoga čáziiddikšunguovlu juksama.

15.2 § Garrasut buhtistangáibádusa mielde buhtistandássi dárbbášuvvo bodnečázi billašuvvama eastadeapmái ja bodnečázi billašuvvama riskka eastadeapmái. Buhtistuvvonge bázahusčáhci sisttisdoallá biebmoávdnasiid lassin ovdamearkka dihte baikkaid mikrobaid, dálkkasbázahasaid, lossesmetállabázahasaid ja eará sullasaš ávdnasiid, mat sáhttet dagahit bodnečázi billašuvvama riskka ja dorvvohuhttit bodnečázi kvalitehta.

15.3 § Buhtistuvvon hivesetbázahusčáziid stivren 2-luohká bodnečáhceguovllu bodnečázi aitosaš hápmašuvvanguovllu olggobeallai njamiheami várás lea lobálaš, daningo guovlu ii dábálaččat sisttisdoala eanašlájaid, maid čađa čáhci golgá bures, dego sáddo ja čievrra, de guovllus ii hápmašuvva seamma olu bodnečáhci go aitosaš hápmašuvvanguovllus, iige dat de leat seammaláhkai bodnečázi billašuvvamii hearckes guovlu.

Bodnečázi billašuvvama ektui unnán riskka dagaheaddji ja áššálaččat buhtistuvvon ránes bázahusčázi sáhttá njamihit eanavuđđui almmá ahte bodnečázi kvalitehtii boahá govttohis áitta. Ohcejoga gielda lea eanaš osiin hárvvit ássojuvvon guovlu, ja mátkegaskkat lagamus bázahusčáziid vuostáiváldi bázahusčáhcebuhtistanlágádusaide sáhttet šaddat nu stuorisin, ahte birasgáhttema ektui oppalašvuoda ja bodnečázi billašuvvanriskka árvoštaladettiin ii leat ulbmillaš fievrridit buhtistuvvon ránes bázahusčázi guhkes mátkkiid guovllu olggobeallái.

Priváhta olbmot sáhttet atnit ávkin unna meriid sirrejeaddji goikehivssegiiid čáziin njárbuduvvon gučča veahkaduktan, jus njárbuduvvon gužža lebbejuvvo ovdamearkka dihte šilljogieddái, muoraide, miestagiidda ja liedđu šattuide. Gučča galgá vurket unnimustá 3 mánotbaji ovdalgo dan geavaha ávkin. Boarásmuhttin duššada dávddaálgguid ja buhtista gučča. Gužža lea vuolggasajis juo oalle steriila.

YSL 202.3 § čuoggát 4 ja 7, YSL 17 §, YSL 156 c § 2 momeanta.

15.4. § Eará go čáhcehivssega bázahusčáziid sáhttá stivret buhtiskeahttá eatnamii, jus daid mearri lea unnánaš iige dain boađe birrasii billašuvvama riska.

Bázahusčáziid unnánaš meriin (ng. guoddinčáhci) oaivvildit eará go čáhcehivssega bázahusčáziid, maid mearri lea unnánaš ja mat eai dagat birrasa billašuvvama riskka. Vistái ii boađe fásta čáhcejođas, muhto čáhci gurpojuvvo dahje pumpejuvvo; ovdamearkka dihte sávdni, mas eai leat sádjái biddjojuvvon čáhcegálvvut, dego čáhcejođas, čáhcelieggadat dahje riššu. Čázi geavaheapmi lea unnánaš ja hálddašuvvon; čáhci geavahuvvo eanaš lievlla bálkumii ja basadeapmái.

YSL 155.2 §

15.5 § Mearrádusaid ulbmilin lea eastadit, ahte dulvečáhci ii beasa bázahusčáhcevuogádagaide ja dan vejolaččat dagaheaddji buhtiskeahtes bázahusčáhci ii beasa dulvečázi mielde čázádahkii ja gáddeguovlluide.

15.6 § Suodjemátkkiid ulbmilin lea eastadit bázahusčáhcevuogádagain vejolaččat boahtti hehttehusa, dego gáivvuid dahje čázádaga billašuvvama. Ulbmilin lea maiddái eastadit buhtistuvvon bázahusčáziid beassama hearkkes báikkiide dan mađe ahte lea vahátlaš.

Suodjemátkkiiguin sáhtta maiddái eastadit eará vejolaš hehttehusaid, dego hádjahehttehusaid. Mátkkit leat dárbbaslaččat maiddái dearvasvuodagáhttemii gullelaš sivaide geažil. Suodjegaskka galgá meroštallat ášši mielde ja dasa váikkuhit ee. eanadilit, man ceakkus báiki lea ja bodnečáhcedilit.

YSL 202.3 § čuogát 1, 3 ja 7

15.7 § Mearrádusa ulbmil lea fuolahit das, ahte bázahusčáziid gieđahallanvuogádagaid sáhtta geavahit ja fuolahit birra jagi. Vaikko sullui livččii dálvet jienjamielluodda, ii dan geavahanvejolašvuolta leat birrajagáš ja muđuige dasa váikkuhit gustovaš dilit.

15.8 § Bázahusčáhcevuogádaga fuolahusa ja tánkkaid gurremiid girjedoallu lea dárbbaslaš vuogádaga doaibmama sihkarastimii ja birasgáhttenlága eaktudan buhtistangáibádusaid ollašuhhtima duođašteapmái. Jeavddalaš fuolahusa dokumenteren čájeha, ahte vuogádat lea bajásdollojuvvon geavahan- ja fuolahanrávvagiid mielde. Girjedoalu galgá bivdedettiin čájehit gohcineiseváldái.

VNa 157/2017

15.9 § Buhtistanrusttegiidda, maid ássivásttalohku lea stuorátgo 20 lea addojuvvon sierramearrádus, daningo daid bázahusčáziid mearri ja bázahusávnnasdoallu leat dábálaččat čielgasit stuorábutgo dábálaš ássangiddodagas. Dákkár bázahusčáziid gieđahallanvuogádagat leat dábálaččat ovdamearkka dihte mátkkealáhusguovddážiin. Biraslobivulošvuodá rádjji lea 100 AVL.

YSL 157 a §

16 § Vuodjinfievrruid, mášeniid, fatnasiid ja eará sullasaš rusttegiid bassan

16.1 § Mearrádusaiguin sáhtta eastit fievrruid, fatnasiid ja eará rusttegiid bassamis luvvaneaddji vahátlaš ávdnasiid, dego oljju dahje luvvenávdnasiid beassama čázádagaide, eanavuđđui dahje bodnečáhcai.

Mearrádusain ii gildojuvvo fievruid, fatnasiid, mášeniid ja vástideaddji rusttegiid bassan šiljuin, daningo lea tulkojuvvon, ahte guovllus ášši dagaha dušše unnán birrasa billašuvvama riskka.

16.2 § Fatnasiid oažžu bassat čázádagas, jus bassamis eai geavahuvvo bassanávdnasat iige fatnasa vuodus leat birrasii vahátlaš biosidavuodđomálat. Bassat galgá dan láhkai, ahte čázádahkii eai gártta kemikálat, olju dahje eará vahátlaš ávdnasat.

16.3 § Bodnečáhceguovllus ja gáddeavádagas bassamii geavahuvvon luvvadasbassanávdnasat dagahit bodnečázi ja čázádaga billašuvvama riskka, jus bassančázit stivrejuvvojit njuolga eatnamii.

16.4 § Viiddes bassandoaimmas šaddet mearkkašahtti mearit bassančázit, mat sisttisdoallet bassanávdnasiid ja bassamis luvvanan eará vahátlaš ávdnasiid, mat dagahit birrasa billašuvvama riskka.

YSL 202.3 § čuoggát 1 ja 7, YSL 16 ja 17 §

EANADOALLU JA EALLIT

Birasgáhttenmearrádusaid sáhtta addit dakkár guovlluid dahje avádagaid meroštallamii, main veahkaduvttaid dahje eanadoalus geavahuvvon birrasii vahátlaš ávdnasiid geavahus ráddjejuvvo.

YSL 202.3 § čuoggát 5 ja 7

17 § Veahkaduvttaid geavahus billašuvvamii hearckes guovlluin

17.1. § Muhki ja gučča geavaheapmi veahkaduktan bodnečáhceguovllus sáhtta dagahit bodnečázi billašuvvama riskka.

Muhki ja gučča geavaheapmi veahkaduktan čáhceváldinsaji lahkosis sáhtta dorvvohuhttit bodnečázi ja dálloalločázi kvalitehta ja dagahit dearvvasvuodáriskkaid.

YSL 202.3 § čuoggát 5 ja 7

17.2 § Goikemuhki lebben dagaha čielgasit unnit riskka bodnečáhcai go loahkemuhki ja gučča lebben, daningo goikemuhki lea garrasut, dan biebmoávdnasat luovvanit hihtásabbot ja dat čatnasa buorebut eanavuđđui. De goikemuhki lebben lea gildojuvvon dušše čáhceháhkama várás dehálaš (1-lk) bodnečáhceguovlluin.

18 § Muhkevuorkkáid, eallisujiid ja ealliid olgogárddiid báikki vállden

18.1 § Birasgáhttenlága lohpe- ja almmuhanmeannudeami olggobeallai báhcci eallisujiid ja daidda laktáseaddji doaimmaid báikkiid vállden ássangiddodagaid ja čázádagaid, ádjagiid, ájastagaid ja sullasaš čuozáhagaid ektui.

Ođđa eallisujiid ja daidda laktáseaddji doaimmaid báikki válldjema lea dárbu stivret, vai sáhttit ráddjet eanavuđđui ja čázádahkii šaddi noađi ja eastadit ránnjáide boahhti hehttehusaid, dego hádja- ja dopmohehttehusa.

Mearrádusat heivehuvvojit ruoktoealliid, dego heasttaid ja sávzzaid, mat fitnet jeavddalaččat olgun, olgogárddiide. Mearrádus ii heivejuvvo ovdamearka dihte biebmoealliid šilljogárddiide.

18.2 § Mearriduvvon unnimussuodjegaskkat leat buohtastahttojuvvon ng. nitráhtaásahusa (Stáhtaráđi ásaš muhtun eana- ja šaddogárdedállodoalus boahán luoittuid ráddjemis) suodjegaskaide. Mearriduvvon suodjegaskkat leat árvoštallojuvvon dan vuodul, ahte olgogárddis dahje riidengiittis ii boađášii mearkašahhti riska eanavuoddu bokte dáhpáhuvvi billašuvvamii eanaš eanavuodđotiippain. Paragráfa ii heivehuvvo luondduguohtumiin, mat ollet njuolga čázádahkii. Guohtun gitta gáddái lea vealtameahtun luonddu mánggahámatvuodá bajásdoallamii ee. muhtun árbevierrobiotopain.

Čuoggá 2) unnimussuodjegaska guoská maiddái ádjagiid, daningo dat leat čázádagat.

18.3 § Ealliid juolgguštanguovlluin ja riidengittiin galgá váldit eret muhki, man sáhtttá čoaggit, jeavddalaččat, daningo muhki čoagganeapmi lasiha čázádatnoađi ja hádjahehttehusaid. Muhki eret váldin eastada biebmóávdnasiid ja vahátlaš ávdnasiid doidáseami birrasii, bajásdoallá giedderáhkadusaid doaimbama ja ollašuhttá birasgáhttenlága ovddalgihtii eastadeami prinsihpaid.

YSL 202.3 § 1 čuokkis, YSL 16 ja 17 §

19 § Beatnagiid doallan gárddis

Logi (10) beatnaga beatnatgárddis ealliid mearri lea vuolggasajis nu stuoris, ahte beatnagiid baikkat ja gužža sáhttet dagahit bodnečázi dahje čázádaga billašuvvama riskka. Beatnagiid baikkat ja gužža sisttisdoallet ollu biebmóávdnasiid, dego nitrogena ja fosfora, ja maiddái dávdadaálgguid ja eará nuskkaid, mat sáhttet eanavuoddu bokte johtit bodnečáhcai, dahje čázádahkii, jus gárdi lea gáddeavádagas.

YSL 16 ja 17 §, 202.1 §

20 § Boazodoallu

20.1 § Boazogárddiid saji lea dárbu stivret, vai sáhtta ráddjet eanavuđđui ja čázádagaide šaddi noađi. Boazogárdi ii dáin mearrádusain oaivvil ovdamearkka dihte bigálusgárddi. Bigálusas bohccot sáhttet juhkat njuolga čázádagas, eaige dänge oasil suodjegaskkat guoskka bigálusgárddiid.

Jus bohccot bibmojuvvojit jeavddalaččat seamma guovlluin, lea riska, ahte guovllu eanavuodu ja čázádagaid biebmoávnasdoallu sáhtta lassánit ja šaddogeardi liigešaddat. Dán dagahit sihke bohccuid baikkat ja fuođđarat, mat báhcet eatnamii borakeahhtá. Bohccuid guhkesáigásaš biebmanasjiid eatnama fosfor, nitrogena- ja kaliumsisdoalut sáhttet leat čielgasit loktanan.

20.2 § Boazogárddiin šaddi baika, gužža ja biebmoávdnasiid sisttisdoalli golgančáziin leat mikrobat, nitrogena, fosfor ja orgánalaš noađđi, mat sáhttet hedjonahttit dálloalločázi kvalitehta. Birasgáhttenlága eanavuodu ja bodnečázi billistangildosat gusket maiddái boazodoalu. Lea árvvoštallojuvvon, ahte 30 m lea doarvái guhkes gaska, mii geahpeda mearkkašahhttiláhkai riskka eanavuodu bokte dáhpáhuvi billašuvvamii eanaš eanavuodđotiippain.

YSL 202.3 § 1 čuokkis, YSL 16 ja 17 §

EARÁ MEARRÁDUSAT

21 § Muohttaga vuostáiváldinbáikkid

Jus doaibma dagaha birrasa billašuvvama riskka dahje muhtun ránnjágaskavuodain addojuvvon lágas (26/1920) oaivvilduvvon govttohis losádusa, galgá doibmii ohcat biraslobi. Govttohis losádusa ránnjáide sáhttet dagahit goittotge luotnun ja njuoskan.

YSL 27.2 § 3 čuokkis

21.2 § Čázádagaid nuoskuma eastima dihte muohttaga vuostáiváldinbáikkiid välljen čázádahkii ja čázádagaid gáddeavádahkii lea gildojuvvon. Báikki välljen bodnečáhceguvlui lea gildojuvvon, vai doaibma ii dagat bodnečázi billašuvvama riskka.

YSL 17.1 § 1 čuokkis

21.3 § Bázahusas dahje bázahusfuolahusas ii oaččo boahit hehttehus birrasii iige dan dihte oaččo luotnut. Dán eastadeami dihte vuostáiváldinbáikkiid ja daid birrasa galgá čorget juohke jagi ja vuostáiváldinbáikki hálddašeaddji galgá fuolahit das, ahte guvlui ii bukto eará bázahus.

YSL 7 11 §, Bázahusláhka 13.2 §

22 § Spiehkasteapmi

Vejolašvuohta miedihit spiehkastagaid birasgáhttenmearrádusain lea dehálaš gieldda olbmuid ja doaimma ollašuhtti vuoigatvuođadorvvu dáfus.

Spiehkastatmeannudeapmi addá dárbbu mielde vejolašvuođa vihkkedallat ovttaskas mearrádusa govttolašvuođa ja vuoiggalašvuođa, mii lasiha mearrádusaid vuođđolágalaš dohkálašvuođa. Buot heivehandilliin ovdanboahhti áššiid ii leat leamaš vejolaš vuhtiiváldit mearrádusaid attedettiin, de spiehkastatvejolašvuohta ja spiehkastatmearrádusa addin lea dehálaš maiddái mearrádusaid heiveheami perspektiivvas.

Birasgáhttenmearrádusaid spiehkasteapmi gieđahallojuvvo hálddahuslága njuolggadusaid mielde. Spiehkasteamis sáhtá berrojuvvot máksu birasgáhttenlága 205 § 2 momeantta 1 čuoggá vuođul.

Mávssu vuođuštusain mearriduvvo dárkilabbot Ohcejoga gieldda birasgáhtteneiseválddi távssas.

YSL 202.4 § , YSL 205.2 § čuokkis 1, Hálddahusláhka (434/2003)

Ohcejoga gieldda birasgáhtteneiseválddi táksa.

23 § Birasgáhttenmearrádusaid rihkkun ja čuovvumušat

Birasgáhttenmearrádusaid rihkkun lea gohcindoaimmaid ja hálddahuslaš bákkuhanvugiid geavaheami ágga.

YSL 175, 176 §, 179. 225 §, Rihkusláhka (39/1889) 48 lohku 1-4 §